

Stan, ruch naturalny i migracje ludności w województwie podkarpackim w 2021 r.

31.05.2022 r.

 9,8%

Wzrost liczby zgonów w stosunku
do 2020 r.

W województwie podkarpackim w 2021 r. odnotowano zmniejszenie liczby ludności. Przyrost naturalny był ujemny. W ciągu roku zwiększyła się liczba zawieranych małżeństw. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym, wzrost natomiast w wieku poprodukcyjnym.

Stan i struktura ludności

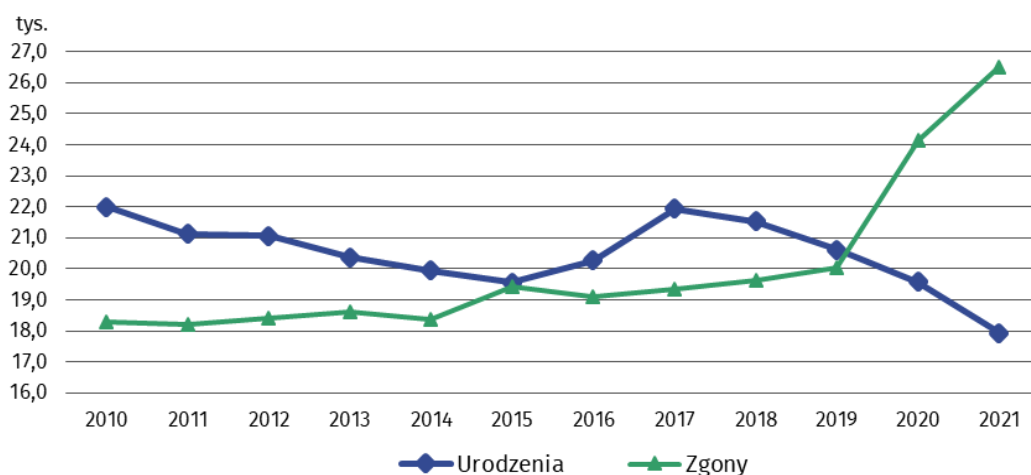
W końcu 2021 r. ludność województwa podkarpackiego wyniosła 2110,7 tys. osób, co stanowiło 5,5% populacji kraju. Pod względem liczby ludności województwo podkarpackie zajęło 8. miejsce w kraju. W końcu 2021 r. w 52 miastach mieszkało 874,0 tys. osób, tj. o 3375 osób mniej niż przed rokiem. Współczynnik urbanizacji wyniósł 41,4% i był najniższy spośród województw (dla Polski wyniósł 59,7%). Najwyższym wskaźnikiem urbanizacji charakteryzował się powiat stalowowolski (59,0%), a najniższym powiat przemyski (1,2%).

Średnia gęstość zaludnienia na Podkarpaciu zmniejszyła się z 119 osób na 1 km² w 2020 r. do 118 osób na 1 km² w 2021 r. Wskaźnik ten wykazał w województwie znaczne zróżnicowanie przestrzenne – od najwyższego w Rzeszowie (1539 osób/km²) do najniższego w powiecie bieszczadzkim (19 osób/km²).

Ludność Podkarpacia do 2019 r. cechował dodatni poziom przyrostu naturalnego, tj. różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów. Od 2020 r. przyrost naturalny przybierał wartości ujemne, co oznacza, że liczba zgonów była większa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. wyniósł minus 4,1 (w kraju minus 4,9). We wszystkich województwach wskaźnik przyrostu naturalnego był ujemny (przyjmował wartości od minus 7,9‰ w województwie świętokrzyskim do minus 2,0‰ w województwie pomorskim). W 2021 r. w przeliczeniu na 1000 ludności dodatni przyrost naturalny nie wystąpił w żadnym z powiatów województwa podkarpackiego (w 2020 r. odnotowano w 2 powiatach).

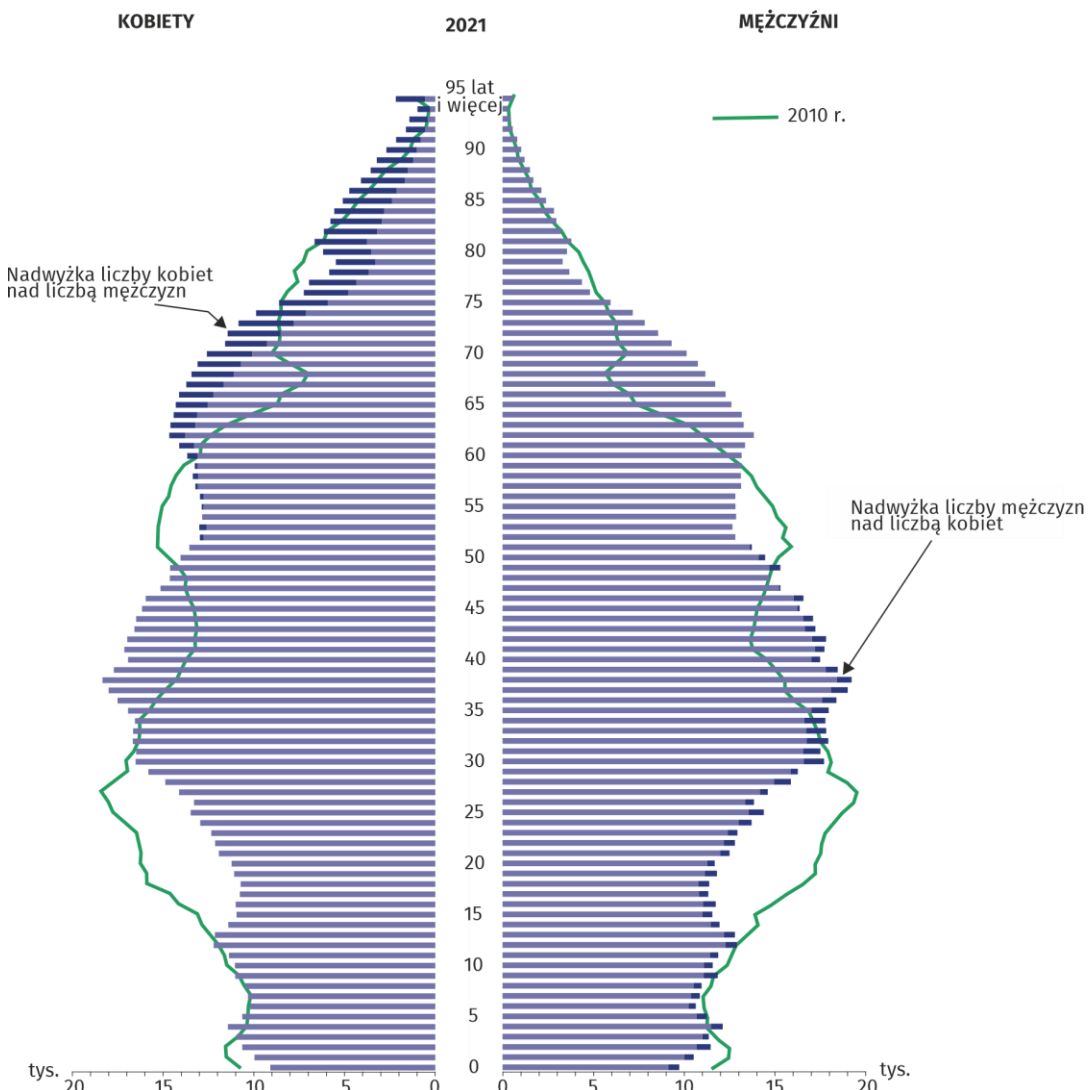
Województwo podkarpackie charakteryzowało się najniższym wskaźnikiem urbanizacji w kraju

Wykres 1. Ruch naturalny ludności

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, które stanowią 51,1% ludności województwa. W 2021 r. współczynnik feminizacji dla województwa podkarpackiego osiągnął wartość 104 (dla kraju – 107). Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadają statystycznie 104 kobiety (w miastach – 109, a na wsi – 101).

Wykres 2. Ludność według płci i wieku
Stan w dniu 31 grudnia

Najwyższa mediana wieku w 2021 r. wystąpiła w Tarnobrzegu – 45,5 lat, a najniższa w powiecie ropczycko-sędziszowskim – 39,2 lat

Wiek średni mieszkańców województwa podkarpackiego (tj. mediana – wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła) z roku na rok jest coraz wyższy. W 2021 r. mediana wieku dla Podkarpacia wyniosła 41,1 lat (w 2020 r. 40,7 lat, a w 2010 r. 36,5 lat). Mediana dla kobiet wyniosła 42,6 lat, a dla mężczyzn – 39,7 lat. Mieszkańcy miast byli średnio o ponad 2 lata starsi od mieszkańców wsi.

W województwie podkarpackim obserwuje się niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa, których wynikiem jest zmniejszanie się udziału w populacji roczników młodszych, a zwiększanie się udziału roczników starszych.

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 lat) w 2021 r. pozostał na poziomie z 2020 r., natomiast w stosunku do 2010 r. obniżył się o 2,2 p.proc. Jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) z 20,8% w 2020 r. do 21,1% w 2021 r. Ponadto zmniejszył się udział ludności w wieku produkcyjnym z 61,1% w 2020 r. do 60,8% w 2021 r.

W 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat) przypadło 65 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), w 2010 r. – 57. Omawiana relacja dla miast wyniosła 70, a dla wsi 61 osób.

Jednym z mierników procesu starzenia się ludności jest indeks starości, który określa relację pokolenia dziadków i wnuczków (liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat). W końcu 2021 r. indeks starości w województwie podkarpackim wyniósł 118 osób, co oznacza, że średnio na 100 dzieci przypadało 118 seniorów (81 w 2010 r.). W kraju indeks ten wyniósł 124 osoby w 2021 r. i 89 osób w 2010 r. W 2021 r. występowało znaczne zróżnicowanie tego wskaźnika według powiatów – od 91 osób w powiecie rzeszowskim do 180 osób w Tarnobrzegu. Indeks starości powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 12 spośród 25 powiatów.

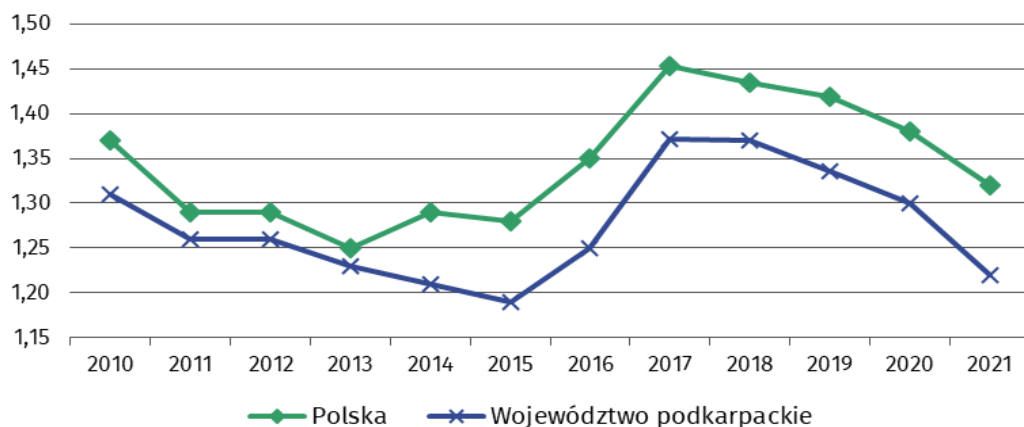
Urodzenia

W 2021 r. zanotowano 17929 urodzeń żywych, tj. o 8,4% (o 1651 urodzeń) mniej niż w poprzednim roku i o 18,5% (o 4061 urodzeń) mniej niż w 2010 r. Wśród noworodków 51,7% stanowili chłopcy. Współczynnik urodzeń w 2021 r. wyniósł 8,5‰ i w stosunku do 2020 r. uległ zmniejszeniu o 0,7 p.prom. W miastach na 1000 ludności przypadało 8 urodzeń żywych, a na wsi 9. Najniższy współczynnik urodzeń odnotowano w Tarnobrzegu (5,8‰), a najwyższy w powiecie ropczycko-sędziszowskim (11,0‰).

Rok 2021 był kolejnym, w którym poziom reprodukcji ludności nie zapewniał prostej zastępowalności pokoleń (kiedy na jedną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio 2,10–2,15 urodzeń dzieci), ponieważ ogólny współczynnik dzietności wyniósł 1,22. W miastach wyniósł 1,15, natomiast na wsi – 1,25. Najwyższy był w powiecie ropczycko-sędziszowskim (1,54), a najniższy w Tarnobrzegu (0,97).

Na każde 10 tys. ludności w 2021 r. urodziło się 85 dzieci, przed rokiem 92

Wykres 3. Współczynnik dzietności kobiet

Ogólny współczynnik płodności, określony liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), w 2021 r. osiągnął w województwie podkarpackim poziom 35,9, w Polsce – 37,5. Wyższa płodność występowała u kobiet mieszkających na wsi, gdzie na 1000 kobiet przypadało 37 dzieci, przy 34 w miastach (w Polsce – odpowiednio 38 i 37 dzieci).

W województwie podkarpackim najwyższą płodnością charakteryzowały się kobiety w wieku 25–29 lat, które wydały na świat 33,3% ogółu żywo urodzonych dzieci. Mediana wieku kobiet, które w 2021 r. urodziły dziecko wyniosła 30,6 lat. Dla porównania w roku 2010 wiek ten był niższy i wyniósł 28,5 lat.

Wartość współczynnika dynamiki demograficznej (liczba urodzeń żywych na 1 zgon) spadła z poziomu 0,8 w 2020 r. do 0,7 w 2021 r. W miastach na 1 zgon przypadało 0,6 urodzeń, a na wsi – 0,7. W kraju współczynnik dynamiki demograficznej osiągnął wartość 0,6.

Zgony

W 2021 r. zmarło 26500 osób, tj. o 2355 osób więcej niż w 2020 r. i o 8212 więcej niż w 2010 r. Współczynnik umieralności w województwie podkarpackim wyniósł 12,5‰, co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 12,5 zgonów (dla Polski wskaźnik ten wyniósł 13,6‰). Dla mężczyzn współczynnik ten był o 1,6 p.prom. wyższy niż dla kobiet. Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w miastach wyniosła 12,6, a na wsi – 12,5. Najniższy współczynnik umieralności wystąpił w Rzeszowie (11,2‰), a najwyższy w Przemyślu (16,3‰).

Wśród zmarłych przeważali mężczyźni, którzy w 2021 r. stanowili 52,2%. Połowa zmarłych nie ukończyła 78,6 lat; dla kobiet wiek środkowy wyniósł 83,5 lat, a dla mężczyzn – 73,0 lata.

W 2021 r. zarejestrowano 73 zgony niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia), tj. o 11 mniej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,1, w kraju – 3,9.

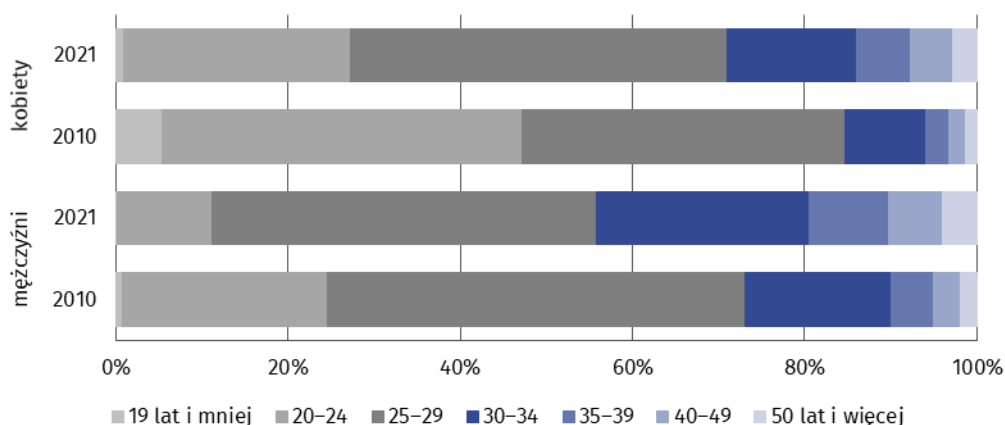
Małżeństwa

W 2021 r. zawarto 9250 małżeństw, tj. o 1338 więcej niż w 2020 r., a o 3963 mniej niż w 2010 r. Na 1000 ludności przypadały podobnie jak w kraju 4,4 nowo zawarte małżeństwa. Na wsi wskaźnik wyniósł 4,6‰, a w mieście 4,1‰. W przekroju powiatów najwyższy współczynnik natężenia małżeństw odnotowano w powiatach brzozowskim i przeworskim – po 4,8‰, a najniższy w powiecie tarnobrzesckim i Przemyślu – po 3,5‰.

Małżeństwa wyznaniowe w 2021 r. stanowiły 70,1% wszystkich zawartych małżeństw (w kraju – 53,7%), a w 2010 r. – 77,3% (w kraju – 68,1%). Odsetek takich małżeństw był wyższy na wsi (74,6%) niż w miastach (63,0%). Spośród 6486 małżeństw wyznaniowych tylko 12 nie było związkami zawartymi w Kościele katolickim. W liczbie tej największy udział miały związki zawarte w Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym i Kościele Zielonoświątkowym – po 4 związki.

19,1% ogółu małżeństw w 2021 r. zawarto w sierpniu

Wykres 4. Struktura małżeństw według wieku nowożeńców

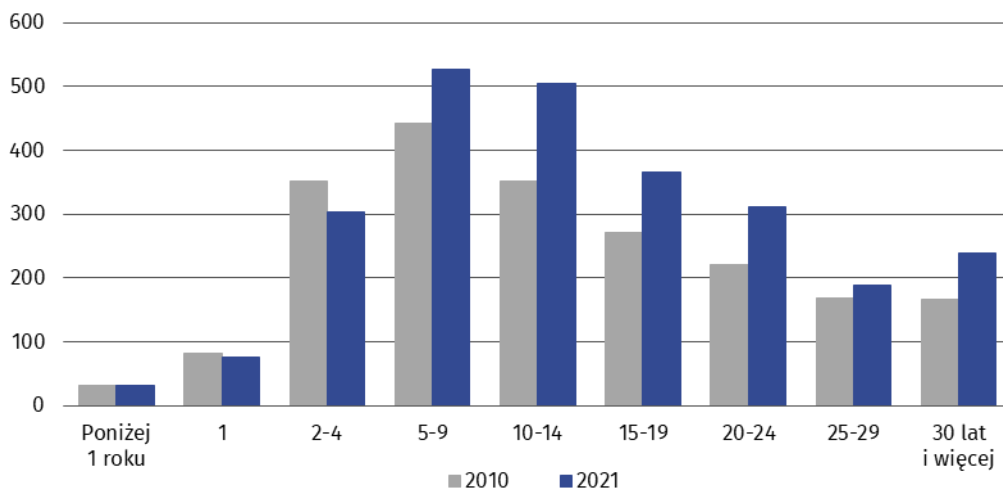
Rozwody i separacje

W 2021 r. rozwiodły się 2544 pary małżeńskie, tj. o 520 więcej niż w poprzednim roku. W odniesieniu do 2010 r. liczba ta była o 21,9% większa. Wskaźnik rozwodów, określany jako liczba rozwodów przypadająca na 1000 ludności, wyniósł 1,2. W miastach natężenie rozwodów było prawie 2-krotnie wyższe niż na wsi (odpowiednio: 1,7‰ i 0,9‰). Biorąc pod uwagę podział terytorialny według powiatów, najwyższy współczynnik rozwodów odnotowano w Tarnobrzegu (2,0‰), natomiast najniższy w powiecie kolbuszowskim (0,6‰).

W 2021 r. na 1000 nowo zawartych małżeństw przypadało 275 rozwodów, przy czym 414 w miastach, a 188 na wsi. Dla porównania – w 2010 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadało 158 rozwodów (240 w miastach i 98 na wsi). Najczęściej rozwodzili się małżonkowie, którzy w momencie zawierania małżeństwa mieli 20–24 lata (26,6% wszystkich rozwodów) oraz małżeństwa bez dzieci (41,0%). Małżeństwa posiadające 1 dziecko stanowiły 33,5% rozwodów.

W 2021 r. spośród rozwiedzionych małżeństw 59,0% posiadało na utrzymaniu małoletnie dzieci (w Polsce odsetek ten wyniósł 58,1%). Na jedno rozwodzące się małżeństwo z dziećmi przypadało podobnie jak rok wcześniej średnio 1,5 dziecka.

Wykres 5. Rozwody według czasu trwania małżeństwa

Większość małżeństw została rozwiązana bez orzekania o winie (77,2%), a 15,0% rozwodów orzeczono z winy męża. Najczęstsze przyczyny rozwodów to niezgodność charakterów (22,7%) oraz nadużywanie alkoholu w powiązaniu z nagannym stosunkiem do członków rodziny (8,1%).

W 2021 r. podobnie jak rok wcześniej, sądy orzekły separację wobec 52 małżeństw, z czego 55,8% przypadło na mieszkańców wsi. W przeliczeniu na 100 tys. ludności liczba separacji wyniosła 2,5 (dla miast – 2,6 i 2,3 dla wsi). W kraju wskaźnik ten wyniósł 2,0. Separacje z powodztwa żony stanowiły 73,1% ogółu orzeczonych separacji. Separacje bezdzietnych małżeństw stanowiły 42,3% orzeczonych separacji (rok temu 57,7%). Spośród małżeństw posiadających dzieci separacje najczęściej dotyczyły małżeństw z jednym lub dwójką dzieci (po 23,1%).

Migracje

Drugim czynnikiem, obok przyrostu naturalnego, mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. Od wielu lat w województwie podkarpackim notuje się ujemne saldo migracji. W 2021 r. w wyniku migracji liczba ludności zmniejszyła się o 1934 osoby (o 728 mężczyzn i o 1206 kobiet), co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa wynosi minus 0,9 (w kraju wskaźnik ten był dodatni i wyniósł 0,1). Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w województwie podkarpackim w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym okresie. Z miast ubyły 2124 osoby, natomiast na wsi liczba ludności zwiększyła się o 190 osób.

W 2021 r. w województwie podkarpackim zameldowało się na pobyt stały 21,4 tys. osób. Wśród ludności napływowej przeważały kobiety (51,1%) oraz osoby osiedlające się na wsi (58,6%). Odpływ ludności wyniósł 23,4 tys. osób i tu również częściej wymeldowywały się kobiety (52,1%) oraz osoby zamieszkałe na wsi (52,9%). W 2021 r. w ruchu wewnętrznym zameldowano na pobyt stały 20,5 tys. osób, natomiast liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego wyniosła 22,7 tys. W ruchu migracyjnym wewnętrznym w województwie podkarpackim przeważały kobiety. W 2021 r. zameldowano na pobyt stały 10,5 tys. kobiet, które stanowiły 51,3% ogółu zameldowań wewnętrznych, wymeldowało się natomiast 11,8 tys. kobiet (52,1% ogółu wymeldowań wewnętrznych). W 2021 r. z województwa podkarpackiego wyemigrowało na stałe za granicę 646 osób. Liczba imigrantów przybywających do województwa wyniosła 909 osób. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło wartość 263 osoby, z tego 102 osoby w miastach oraz 161 osób na wsi.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Rzeszowie
Dyrektor Marek Cierpiat-Wolan
Tel.: 17 853 52 10, 17 853 52 19

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne
Tel.: 17 853 57 55

Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Tel.: 17 853 52 10, 17 853 52 19
e-mail: sekretariatusrze@stat.gov.pl

 rzeszow.stat.gov.pl

 @Rzeszow_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

 @USRzeszow

Powiązane opracowania

[Biuletyn Statystyczny Województwa Podkarpackiego](#)

[Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej powiatów województwa podkarpackiego](#)

[Biuletyn Statystyczny Rzeszowa. Podstawowe statystyki](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego - publikacja roczna](#)

[Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego](#)

[Rocznik Statystyczny Województw](#)

[Rocznik Demograficzny](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

[Baza Demografia](#)

Pojęcia stosowane w statystyce publicznej